

Opis testów osiągnięć uczniów w drugiej klasie gimnazjum, w ramach badań podłużnych zespołu EWD (II etap badania)

Celem tego opracowania jest przedstawienie założeń testów osiągnięć szkolnych, które zostały zastosowane podczas II etapu badań podłużnych w gimnazjum. Badaniem byli objęci uczniowie klas drugich gimnazjum.

Koncepcja badań umiejętności uczniów została oparta na doświadczeniach PISA. Skupiono się na umiejętnościach, co pozwoliło na ominięcie problemu różnego zaawansowania w zakresie posiadanej wiedzy z danego przedmiotu.

Testy osiągnięć składały się z dwóch części

- 1) testu umiejętności matematycznych
- 2) testu umiejętności czytania tekstu

Każdy z testów został podzielony na dwa zeszyty testowe. W dwóch zeszytach testowych istniała pula wspólnych zadań – pozwoliło to na zwiększenie rzetelności oraz trafności testu (dzięki zwiększeniu ilości zadań używanych do pomiaru umiejętności uczniów).

Pierwszy zeszyt testu umiejętności matematycznych zawierał 16 zadań, z czego 8 zadań było typu wielokrotnej odpowiedzi, 8 typu krótkiej odpowiedzi (uczeń sam musiał zapisać rozwiązanie). W drugim zeszycie testu umiejętności matematycznych znajdowało się także 16 zadań: 9 z spośród nich to zadania wielokrotnej odpowiedzi, natomiast 7 to zadania krótkiej odpowiedzi. W obu zeszytach testowych znajdowało się 6 zadań wspólnych.

W przypadku testu umiejętności czytania, pierwszy zeszyt testowy zawierał 23 pytania. Zdecydowana większość z nich to pytania wielokrotnej odpowiedzi (20 pytań). Jedynie 3 pytania wymagały od ucznia krótkiej wypowiedzi pisemnej. Drugi zeszyt testowy zawierał 24 pytania, z których 20 było typu wielokrotnej odpowiedzi, a 4 typu krótkiej odpowiedzi. W przypadku tych testów 10 zadań było wspólnych – znajdowało się w obu zeszytach testowych.

Każdy uczeń wypełniał jeden zeszyt testowy z matematyki i jeden zeszyt testowy z czytania. Na rozwiązanie zadań z każdego zeszytu testowego uczeń miał 60 minut.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Treści matematyczne, do których odwoływały się zadania, to:

- Przestrzeń i kształt – sytuacje geometryczne i związki przestrzenne między obiektami – w sumie użyto 8 zadań, odwołujących się do tych treści.
- Zmiana i związki – zależności funkcyjne lub ogólniejsze relacje (zawieranie, podzielność itp.), reprezentowane symbolicznie, algebraicznie czy też graficznie lub tabelarycznie – w sumie użyto 10 zadań, odwołujących się do tych treści.
- Ilość – liczby będące atrybutami rzeczy w otaczającym nas świecie (kursy walut, objętości, czas), także szacowanie i przybliżanie – w sumie użyto 8 zadań, odwołujących się do tych treści.

W przypadku testu z czytania, ocenie podlegało rozumienie tekstu w następujących wymiarach:

- Wyszukiwanie informacji – znalezienie w tekście informacji; zadania różniły się trudnością w zależności od stopnia jej rozproszenia, „ukrycia” w tekście – w sumie użyto 13 zadań dotyczących tego wymiaru.
- Interpretacja – zrozumienie tekstu, od wskazania zakresu tematycznego, przez określenie znaczenia tekstu, po analizę zawartych w nim przeciwstawnych idei lub ewentualnych niejednoznaczności – w sumie użyto 13 zadań dotyczących tego wymiaru.
- Refleksja i ocena – odniesienie znaczeń zawartych w tekście do szerszej wiedzy, także umiejętność uzasadnienia swojego stanowiska, ocena sposobu konstrukcji tekstu – w sumie użyto 10 zadań dotyczących tego wymiaru.

W zeszytach testowych wykorzystano odtajnione zadania z badania PISA 2009 oraz wybrane zadania z egzaminów gimnazjalnych i sprawdzianów, przeprowadzonych w latach 2002 – 2009. Przy doborze zadań kierowano się ich właściwościami psychometrycznymi oraz możliwością przyporządkowania ich do koncepcji badanych treści, które zostały krótko opisane powyżej. Przed ostatecznym wykorzystaniem zadań zostały one próbnie przetestowane, co pozwoliło na sprawdzenie ich funkcjonowania w nowym układzie zeszytów testowych. Na podstawie wyników pilotażu wybrano zadania, które zostały włączone do zeszytów testowych ostatecznie użytych w badaniu.